

ДИСЦИПЛІНА «НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА МОВЛЕННЕВОЇ ПОВЕДІНКИ»

Анотація. Дисципліна «Національно-культурна специфіка мовленнєвої поведінки» належить до переліку дисциплін гуманітарного напрямку, запропонованих аспіранту для вільного вибору.

Комунікативна поведінка визначається як сукупність норм і традицій спілкування людей. Вона реалізується в стереотипних висловлюваннях, мовленнєвих кліше, з одного боку, і, з іншого боку, в суто індивідуальних мовленнєвих проявах мовної особистості. До цього слід додати невербальні засоби комунікації, що дозволяє визначити комунікативну поведінку як сукупність норм і традицій спілкування конкретного народу в різних комунікативних ситуаціях.

Дослідження мовленнєвої поведінки народу стає актуальним в період глобалізації, що пов'язано з розширенням міжнаціональних контактів, зростаючим інтересом науковців гуманітарних наук до міжкультурної комунікації і до міжкультурного взаєморозуміння, національної самобутності різних народів. Національна культурна специфіка мовленнєвої поведінки зумовлена також позамовними чинниками, серед яких, окрім процесу глобалізації, додаються міжетнічні конфлікти, які потребують врегулювання, що підвищує важливість досліджень у сфері міжкультурної комунікації, когнітивної лінгвістики, теорії мовленнєвого впливу.

Вивчення мовленнєвої поведінки в різних сферах мовленнєвого спілкування, таким чином, має також практичне застосування.

Мета навчальної дисципліни полягає, в тому, щоб обґрунтувати теоретичні засади міжкультурного спілкування з опорою на національно-культурну своєрідність мовної картини певного народу і національно-культурну специфіку мовленнєвої поведінки окремих представників окремої нації; зосередити увагу на таких компонентах національно-культурної специфіки мовленнєвої поведінки, як культурні традиції національної спільноти в організації процесу комунікації, специфіка національних етикетних норм, особливості соціального і ролевого символізму в межах конкретної нації. Все це дозволяє співставляти моделі мовленнєвої поведінки іншої та рідної культури, дозволяє уникнути неадекватного сприйняття одного народу іншим, руйнує існуючі негативні стереотипи.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати: вільно володіти українською / іспанською / англійською мовами; основними прийомами пошуку та аналізу наукової інформації; знати основи теорії комунікації та культурології; мати уявлення про національну, мовну та концептуальну картини світу.

Після прослуховування курсу аспірант повинен вміти: усвідомлено розуміти специфіку міжособистісного та соціально-орієнтованого спілкування, особливості мовленнєвої та немовленнєвої поведінки в різних комунікативних ситуаціях; з огляду на міжкультурне взаєморозуміння та національну самобутність; вміти застосовувати мовленнєві стратегії та тактики; вміти співвідносити культуру мовлення і мовленнєву поведінку; самостійно критично мислити, аналізувати і синтезувати, оцінювати здобуту інформацію.

Змістові модулі:

1. Національна специфіка мовленнєвого спілкування як об'єкт наукового дослідження. Мова виступає однією із основних ознак етносу. Специфіка мовленнєвого спілкування вивчається комплексно низкою таких наук, як: лінгвістика, семіотика, загальна психологія, соціальна психологія, соціологія та етнографія,

проксеміка, психолінгвістика, етнопсихолінгвістика, теорія і методика навчання іноземним мовам.

2. Класифікація національно-культурних чинників спілкування. Національно-культурна специфіка мовленнєвого спілкування складається із системи чинників, які пов'язані з культурною традицією, із соціальною ситуацією і соціальною функцією спілкування.

3. Етнічні відмінності у мовленнєвому спілкуванні. Національно-культурні чинники спілкування забезпечують його варіативність у таких аспектах спілкування, як: функціонально-цільовому; соціально-рольовому; засобів спілкування; психолінгвістичної організації; ситуативно-психологічної організації та реалізації комунікативних процесів.

Практична частина курсу завершується написанням есе на тему: «Специфіка мовленнєвої поведінки українців, іспанців і англійців (Порівняльний аспект)» з подальшим обговоренням, а також виконанням комплексних вправ за основною проблемою курсу.

Мова викладання: українська, іспанська, англійська.

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: читається на другому році навчання, ДВА.3.01.17

Кількість кредитів: 4.

Форма заключного контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин (4 кредити ЄКТС), зокрема: лекцій – 18 годин, практичні заняття – 4 годин, консультацій – 2 години, самостійна робота – 96 години.

Викладач: Корбозерова Ніна Миколаївна, д.філол.н., професор кафедри романської філології НН інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка.

Інформація про викладача:

- <https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/roman-fil/spivrobotnyky-roman-fil/>
- <https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/roman-fil/spivrobotnyky-roman-fil/korbozerova/>